

Çocuklar ve Harçlık

ÇOCUK VE HARÇLIK

Her anne ve baba çocuğunun rahat etmesini, ihtiyaçlarının en iyi ve en güzel bir şekilde karşılanmasını ister. Hatta anne ve babalar kendi çocukluklarında sahip olamadıkları şeyleri günümüzde bilinçsiz ve abartılı bir şekilde çocuklarının önlerine sererler. Bu durum çocuklarda doyumsuzluk ve sorumsuzluk duygusunun yanında bazı davranış bozukluklarına da yol açar.

Cep harçlığı demek, çocuğun sorumluluk sahibi olması ve paranın değerinin öğrenmesi demektir. Her istediğini alması, her istediğini yapması için harçlık verilmemelidir. Harçlık, paranın değerini öğretmek ve sorumluluk duygusu kazandırmak için verilmelidir. Çocuğa harcatmak için değil.

Çocuklara verilecek cep harçlığının amacı küçük yaştan itibaren parayı kullanabilme, iktisatlı kullanma, kendi öz denetimini yapabilme ve idare edebilme becerisini geliştirmek olmalıdır.

Harçlık Verirken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar:

Anne ve babalar çocuklarına harçlık verirken; çocukların bireyselliklerini destekledikleri gibi yetişkinlik dönemindeki para ile ilişkilerinin temelini de oluşturmaktadır.

Çocukların düzenli olarak harçlık almaları ilköğretime başlamaları ile gerçekleşmektedir. Fakat çocuğun para ile tanışması çocuğun ilköğretime başlamadan önceki döneme denk gelmektedir.

Çocuklar paranın hayatın içindeki yeri ve önemini küçük yaşlardan itibaren fark ederler. Çocuklar yaklaşık 8 yaşından itibaren harçlık kavramını ve paranın değerini anlamaya başlarlar. 3-4 yaşlarındaki çocuklar için para alınacak şeye ödenen bir bedel değil, istediği şeyi almak için bir araçtır. 5-6 yaşlarındaki çocuklar; özellikle anne babalarından duyarak bazı şeylerin bedelinin daha fazla olduğunu, paranın bir sayısal değeri olduğunu fark etmeye başlarlar.

Harçlık Miktarı Nasıl Belirlenmelidir ve Nasıl Verilmelidir?

Verilen harçlık, çocuğun yaşıyla doğru orantılı olmalıdır. Ayrıca harçlık miktarı çocuğun ihtiyaçları, ailenin ekonomik durumu, içinde bulunduğu arkadaş çevresi dikkate alınarak belirlenmelidir. Her yaş için belirlenmiş genel bir harçlık miktarını söylemek mümkün değildir. Harçlık belirlenirken, çocuğun almış olduğu harçlıkla neler yapacağı göz önüne alınmalıdır. Verilen harçlık bir yanıyla günlük ihtiyaçlarını karşılarken bir yanıyla da çocuğa para biriktirme becerisini kazandırmak için bir miktar para kalmasını sağlamalıdır.

Anne ve babaların çocukları için verecekleri harçlık miktarını uygun olarak belirlemeleri çok önemlidir. Anne ve babalar harçlık miktarını çocuğun ihtiyaçlarını göz önüne alarak yaşının çok üstünde ya da çok altında tutmaları çocukları için olumsuz sonuçlar ortaya çıkarır. Cebinde çok fazla para olan çocuk her istediğini alabileceğini düşünebilir. Bu konuda savurgan davranır ve para konusunda sorumluluk sahibi olamaz, fazla harçlık ileriki yaşlarda tatminsizlik duygusu da yaşatabilir. Az miktarda para alan çocuk ise arkadaşları arasında

yetersizlik duygusuna kapılabilir. Sahip olmak istediği ufak tefek şeyler için zaman zaman çalma davranışı sergileyebilir.

Anne Babalar, Çocuklarını Harçlıklarını Kullanma Konusunda Nasıl Yönlendirebilirler?

Verilen harçlık, çocuğun yaşıyla doğru orantılı bir şekilde arttırılmalıdır. Bunun yanı sıra, çocuk ilkokula başladıktan sonra ufak miktarlarla günlük para verilmesine başlanmalı ortaokulda haftalık olarak verilmelidir.

Aileler harçlık verirken çocuklara bu konuda kılavuzluk edebilmelidir. Bu durumda, verilen parayı nereye harcamaları gerektiğine müdahaleci olmadan beraberce karar alınabilir. Paranın ne anlama geldiği, nasıl kazanıldığı, değerinin alım gücü kadar olduğunu ve nelere harcanabileceği çocuğa anlatıldıktan sonra ilk zamanlarda yaptığı seçimleri eleştirmemek gerekir. Fakat, çocuğa verilen paranın bir miktarı ile tasarruf yapması çeşitli yollarla öğretilir.

Birikim yapmaları konusunda çocuklar özendirilmelidir. Birikimleri sonucunda ne almak istediklerini belirlemeleri, para biriktirmeye başlamaları için iyi bir yol olabilir. Çocukların para biriktirme motivasyonlarının devam edebilmesi için, kısa vadede ulaşılabilecekleri hedefler koyması teşvik edilmelidir. Örneğin ilk önce bir aylık harçlığından biriktirerek alabileceği bir şeyi belirlemesini sağlamak gibi. Harçlığını kullanma becerisi arttıkça çocuklar daha uzun vadeli hedefler saptaması konusunda yöreklendirilebilir.

Harçlığı Kesmek Bir Ceza Yöntemi Olabilir mi?

Cezanın etkili olmasının ön koşulu; cezayı gerektirmiş olan davranış ile verilen cezanın bağlantılı olmasıdır. Zaman zaman anne babalar notlarının düşük olması veya başka nedenlerle çocuklarını, harçlıklarını keserek cezalandırmaktalar. Oysa harçlık çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak için verilmektedir ve harçlığın kendi içinde eğitici bir amacı vardır. Harçlık ailenin ekonomik durumu gözetilmek şartıyla koşulsuz olarak verilmelidir. Bu noktada çocuğun beklentileri karşılayıp karşılayamaması ya da okulda gösterdiği performansla, aldığı harçlığın herhangi bir bağlantısı yoktur.

Harçlığı kesmek bir ceza yöntemi olarak kullanılmamalıdır. Ancak harçlık almanın eğitici amaçlarından biri de bedel ödemeyi öğrenmektir. Örneğin anne babalar, çocukları arkadaşının bir oyuncağını kırdığında zararı kendileri karşılarlar. Oysa çocuğun verdiği zararın bedelini harçlığından ödemesi sağlanırsa zarar verme konusunda çocuk daha dikkatli olacaktır.

Anne Babalara Harçlık Konusunda Öneriler:

- Harçlık miktarı belirlenirken çocuğun içinde bulunduğu yaş dilimi, ihtiyaçları, içinde bulunduğu sosyal ortamı ve ailenin ekonomik durumu göz önünde tutulmalıdır.
- Harçlığın sorumluluk almayı öğretmek ve çocuğun bireyselliğini desteklemek için önemli bir eğitim aracı olduğu unutulmamalıdır.
- Harçlık çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabilmesine, kendisine bütçe oluşturabilmesine ve birikim yapabilmesine olanak sağlamalıdır.
- Çocuğun değişen ihtiyaçlarına göre harçlık miktarı yeniden düzenlenebilmelidir.

- Harçlık miktarının gereğinde çok fazla ya da çok az belirlenmiş olması çocukları olumsuz etkileyebilir.
- Çocuğa harçlık verilirken, bu harçlıkla hangi ihtiyaçlarını karşılamasının beklendiği açık ve net olarak ifade edilmelidir.
- Çocuğun harçlığı nasıl kullanacağı konusunda yol gösterici olunmalı ancak onun yerine kararlar verilmemelidir.
- Harçlığı kesmek bir ceza yöntemi olarak kullanılmamalıdır.

Harçlık çocuğun bulunduğu dönemde ve yetişkinlikte parayla kuracağı ilişkinin şekillendirilmesinde önemli bir yer tutar. Sonuç olarak, çocuklar ne paranın her şeyi halledebilir olduğunu düşünüp parayı gereğinden fazla, ne de gereğinden az önemsemeliler. Para insan hayatında ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı araç olmalıdır. Para bir amaç değil, bir araçtır.

Kaynakça:

<http://www.asil-turk.org>

<http://www.hanemiz.com>

<http://universite.azbuz.com>